עין משפט נר מצוה

נה א מיי׳ פ״כ מהלכות מכירה הלכה יא סמג עשין סב טוש״ע ח״מ סי׳ רכג סעיף ב ג:
נו ב מיי׳ שם הלכה י טוש״ע שם סעיף ח:
נז ג מיי׳ פ״מ מהלכות טוען ונטען הלכה כ סמג עשין לה טוש״ע ח״מ סי׳ פט סעיף ח:
נח ד ה מיי׳ פ״ה מהל׳ טוען ונטען הלכה ד יעיין בהשגות ומ״מ סמג עשין לה טוש״ע ח״מ סי׳ לה סעיף ב ע״ש:
נט ו מיי׳ פ״ד מהלכות שכנים הלכה יא טוש״ע ח״מ סי׳ קמח סעיף ב:
ס ז מיי׳ שם הלכה י ויעיין בהשגות ומגיד משנה טוש״ע שם סעיף ח:
סא ח ט י מיי׳ שם הל׳ יא טוש״ע שם סעיף כ:

הגהות הב״ח

(א) גב׳ כדאמר רב פפא בדליפו הכא נמי בדליפו קשיא: (ב) שם אמר רב אפא בדליפי קשיא ליה לרב אשת איקקן. נ״ב לעיל סוף דף ד׳ קא מצאי הכא עיקר התם מצאי גרדא נפנא וכן מצאי ר״פ הדיינין דף מ׳ ע״ב ולפי זה ה״נ אתי שפיר: (ג) רש״י ד״ה בדליפי שנגד שלם היה. נ״ב עיין בהגהות דף מג פרק נגמי אי הכי אמרה נמי ניתנו ונקמא בדליפי כתב רש״י ח״ל אמרה נמי ליתני אמרה בת עבדה אמות יש לי ניתן ולא אומר אין לך בידי אלא בת אמתך חייב ונקמא באמרה בת אמיכי הרבה ולייפי אבדני בתפירת מתנו עכ״ל לפירושו זה מתיישב גם כאן דקאמר דטענו בכסות בת אמיכי הרבה ולייפי אבדני בתפירת מתנו דהוה שפיר ממין הטענה כשהיה לו בכסות קטן שאינו בת אמיכי הרבה שחקרו לשם אמיכי בתפירת מתנו ואינו ניכר: (ד) ר״ה שכן קרקע מחוכרין בקרקע הם״ד: (ה) תוס׳ ד״ה כי מאיר וכי׳ כמטלטלין וכן כל״ל ואיכא דמי נמחק:

מסורת הש״ס

א) לעיל ד: קדושין סו. שבועות לה: מ:, ב) (מתוספות קה:) לעיל ה. שבועות לה: מ. ר״ן לה:, ג) ר״ן לה:, ד) [שם לו:], ה) [שבועות מד: יח״ן], ו) ניעין לט. סנהדרין טו. שבועות מב:, ז) [שבועות מג.], ח) לעיל כ: [וש״נ], ט) [נכי ר״י״ף וה״ה כן לקמן], י) [שמות כב], כ) [וע״ש מוספות לעיל ד: ד״ה אין].

מוסף רש״י

זוקקין הנכסים שאין להן אחריות כו׳ לישבע עליהן. אע״ג דאין נשבעין על הקרקעות לגבן, מדמקלא לן בשבועות (מב:) היכא דטענו כלים וקרקעות ונתחייב לישבע על המטלטלין, זוקקין המטלטלין את הקרקעות לישבע עליהן, אלו אחריות, ולאו אחריות דין (לקמן כו.) שהנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הקרקעות לישבע עליהן, משמתחייב לישבע על המטלטלין זוקקין ומגלגלין עמהם שבועת הקרקע (לעיל ד׳). טענו חטים והודה שעורים פטור. דנעינן שהמה הודה ממין טענת המיה, אם טענו שאה של חטים והודה לו בשעורים פטור (לעיל ה.) אף מדמי שעורים, דהא אמר ליה תוכש לאו שעורין יהבי לך ואחליף מחיל גביה מחייב. אלא כמי הודה ממין הטענה (שבועות מ.). גדל בהמה והזקינה. דאמר לגרשותא (ב״ק צה.). בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך. דבעבד ממקרקעי דמי וקרקע הדדה בעינה ואינה נגזלת לקנות נגזלן בשיטי ולבנות בכרשיתו (שם). וכרשותיה דמריה קיימי (שם צו.). המחליף פרה בחמור. דאם לענל עמוד ג. שכל הנשבעין שבתורה. כל המתחייבין שבועה מן התורה, נשבעין אלא משלמין. כלומר לא מייחב תורה שבועה ליבשע ולעיל, אלא הנתבע יבשע לתובע ולא יגלם (שבועות מד.) מי שחוכעים לתוא יבשע ויפטר. דכתיב ולקח בעליו ולא יגלם, מי שבעלי לגלם הוא נשבע, ולא נשבע המוכע ויטול (ב״ק צו. וכעי״ן שם קו. וכתובות פז.). יש דברים שהן בקרקע. מחוכרין לקרקע, ואינן בקרקע. דקי״ל אין נשבעין על הקרקעות ועל הפנים אלא נשבעין בהודאת מקלת הטענה (גיטין לט. וכעי״ן סנהדרין סו. ושבועות מב.). ר׳ גפנים טענונת מפרתי לך. לשחיר בקרקעי (גיטין לט.). ר׳ מאיר מחייב. ליבשע על האמר, שהיה מקלת הטענה, אע״ג דאין נשבעין על הקרקעות, כדלעיל בשבועה הדיינים (מב.) הכא כיון דאין צריכין לקרקע דעומדות ליגלר הן, כדמוקי ר׳ יוסי בר חנינא לעלונתיהו, ככלורות דמיין ונשבעין (סנהדרין סו.). אמר סומכוס אפילו ברי ובר׳. דשמיכס טוענים טענת ברי, ואפילו היכי דהתבע טוען ברי לי שחיב חייב ואפילו הכי כיון דלגי דינא מספקא מתן אמר קושטא מילקן (ב״ק לה.).

כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו כדאמר רב פפא (ב) בדיילפי הכא נמי בדיילפי קשיא ליה לרבי הושעיא מידי כסות קתני עבד קתני אלא א״ר הושעיא כגון שטענו עבד בכסותו ושדה בעומריה ואכתי כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו א״ר פפא (ג) בדיילפי קשיא ליה לרב ששת זוקקין אתא לאשמועינן תנינא (ד) זוקקין הנכסים שאין להן אחריות את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן אלא אמר רב ששת הא מני ר״מ היא דאמר עבדא כמטלטלין דמי ואכתי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו סבר לה כר״ג (ה) דתנן טענו חטים והודה שעורים פטור ר״ג מחייב אכתי הילך הוא אמר רבא עבדא דקטע לידיה ושדה שחפר בה בורות שיחין ומערות והא ר״מ איפכא שמעינן ליה (ו) דתנן גזל בהמה והזקינה עבדים והזקינו משלם כשעת הגזילה ר״מ אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך הא לא קשיא כדמחליף רבה בר אבוה ותני רבי מאיר אומר משלם כשעת הגזילה וחכ״א אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך אלא ממאי דסבר ר״מ מקשינן קרקע לעבד מה עבד נשבעין אף קרקע נשבעין דלמא אעבד הוא דנשבעין אבל אקרקע לא לא ס״ד דתניא (ז) המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה (ח) אומר ברשותי וזה שותק זכה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו (ט) זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי (י) שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר״מ וחכ״א אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות לאו מכלל דר״מ סבר נשבעין ממאי דלמא כשם קאמרו ליה כי היכי דאודית לן בקרקעות אודי לן נמי בעבדים תדע (יא) דתנן ר״מ אומר יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע ואין חכמים מודים לו כיצד י׳ גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש ר״מ מחייב וחכ״א (יב) כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע וא״ר יוסי בר חנינא (יג) ענבים העומדות ליבצר איכא בינייהו דמר סבר (יד) כבצורות דמיין ומר סבר לאו בבצורות דמיין אלא לעולם כדרבי הושעיא ודקשיא לך זוקקין איצטריך סד״א כסות עבד כעבד דמי עומרי שדה כשדה(קב) דמי קמ״ל: זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו: הא מני סומכוס היא דאמר ממון המוטל בספק חולקין אימא סיפא זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה (טו) ולרבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכוס אפילו ברי וברי אמאי ישבע מוכר יחלוקו מיבעיא מודה סומכוס היכא דאיכא שבועה דאורייתא ודקטעה לידה כדרבא: **מתני׳** המוכר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית לסאה הרי אלו של בעל הזיתים עשו רביעית לסאה זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו (טז) שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו זה אומר זיתי גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו: **גמ׳** ה״ד אי דאמר ליה קוץ לאלתר (יז) אפילו פחות מרביעית נמי לבעל הקרקע אי דאמר ליה כל אימת דבעית קוץ (יח) אפילו רביעית נמי לבעל זיתים לא צריכא דאמר ליה סתמא פחות מרביעית לא קפדי אינשי רביעית קפדי אינשי א״ר שמעון (יט) בן פזי ורביעית שאמרו חוץ

כסות מה שטענו לא הודה לו. (ג) בדיילפי. שבגד שלם היה ועדיין מחובר. זה אומר כסות גדולה מכרתי לך וזה אומר כסות קטנה: **עבד גדול בכסותו.** וזה מודה לו בעבד קטן וכסותו דמחויב שבועה משום כסות ומישתבע מעבד בגלגול: **זוקקין.** שהמטלטלין זוקקין את הקרקע לשבועה: **פגינא.** בקדושין (דף כו.) נכסים שאין להם אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות ליבשע עליהן: **ר״מ היא.** לקמן בברייתא המחליף פרה בחמור דקאמר ר״מ עבדא כמטלטלי דמי ונשבע עליו. ולקמן פריך ליה אמאדות דקתני במתני׳ נמי נשבעין: **פטור.** דבעינן הודאה ממין הטענה עלמה: **דקטע לידיה.** לההוא עבד קטן דמודה ליה בגויה: **והא איפכא שמעינן ליה.** לר״מ דאמר עבדא כמקרקעי דמי: **הרי שלך לפניך.** דקיימא לן בב״ק (דף לה.) קרקע אינה נגזלת וכל מקום שהיא ברשות בעליה עומדת ועבד כמקרקעי דמי ואינו נגזל להיותו נקנה לגזלן לשלם דמים הילכך כי אזקין ברשותיה דמריה אזקין: **הא לא קשיא.** דאיכא לשנויי כדמחליף רבי אבא בר אבוה. אלא הא קשיא ממאי דקסבר רבי מאיר וכו׳ דקתני במתני׳ וכן כ׳ שדות וקאמר ישבע: **דלמא.** עבדא הוא כמטלטלי דמי ונשבעין עליו אבל אקרקע אין נשבעין: **לפי שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין.** מי שתובעין אותו הוא נשבע להפטר מלשלם ולא התובע נשבע ליטול דכתיב ולקח בעליו ולא ישלם מי שבעלי לשלם הוא נשבע (שבועות דף מה.): **לאו מכלל כו׳.** מדקאמרי ליה ולא על הקרקעות מכלל דשמעינן דאמר דאקרקעות נמי נשבעין: **שכן לקרקע.** ממוכרים (ד): **מחייב.** שבועה: **הרי הן לקרקע.** ואין נשבעין עליהן: **כבצורות דמיין.** אבל בקרקעות ובצריך לקרקע מודה: **כעבד דמיא.** ומדא מילתא היא ולא מחייביה שבועה: **זה אומר איני יודע.** אברייתא קא מהדר דהמחליף פרה בחמור: **דקטעה לידה.** דשפחה דלאו היכך הוא וממין הטענה הוא דשפחה וולדה חד גופא הוא טעין ליה וזה הודה במקצת וכ״מ אית ליה נשבעין על העבדים: **מתני׳ המוכר זיתיו לעניים.** שיקון אותן לשריפה ושהה אותן בקרקע: **ועשו.** זיתים רעים שאין בסאה שבהן רביעית שמן: **הרי אלו וכו׳.** טעמא מפרש בגמ׳: **גמ׳** מון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com